

נתן אלתרמן - מכתב של מנחם מנדל

Nathan Alterman, Menachem Mendel's Letter

My Sheina Sheindal, my beautiful partner
The moon glows beyond the clouds
My Sheina Sheindal, through night and storm
You touch my dreaming head

My caftan is wrinkled by the wind of night
And my cap is slipping from my head.
This is how I walked when I lived and this is how I
lie down to die
Because my character – they say – is eternal

My Sheina Sheindal, white snow is falling.
There is no man, they have all perished – please
understand.
Tevya is dead
And dead also is Motl, son of Peysi the Cantor.
And dead as well is that dear man, Uncle Pini.

...
And Topele also is resting, the simple Tuturitu
He rests like a baby smiling in death.
The laughter and the weeping of the people are
eternal
And that is why Topele is immortal.

...
The night was dark red, reflecting the fires
And I have written my will for you
In a brief note, my Sheina Sheindal
And obviously I forgot the core.

The core ... that I wanted to say thank you
For being my patient and forgiving partner.
Sheina Sheindal, we played an eternal comedy
But it ended otherwise, otherwise.
...

My Sheina Sheindal, through night and storm
You touch my lifeless head
My Sheina Sheindal, my beautiful partner
In the heavens, the moon glows.

שינה שינדל שלי, זוגתי היפה,
בין עבים הלכנה נוגהת.
שינה שינדל שלי, דרך ליל וסופה
בראשי החולם את נוגעת.

בקפוטה שלי רוח ליל ממרט
ושמוט כובעי עלי ערך ממצח.
כך הלכתי חיים, כך שוכב אני מת,
כי דמותי – כך אומרים – היא בת-נצח.

שינה שינדל שלי, יורד שלג לבן.
אין אדם. פלם תמו. הביני.
טובנה מת
ומת מוטל בן פיסה החנן.
מת האיש הקר הדוד פיני.

...
וגם טופלה נח. טוטוריתו התם.
נח פעוט ומחמד ממנות.
נצחיים הם שחוקו ובכיו של העם.
לבן טופלה הוא בן-אלמות.

...
והלילה הזה משרפות חכלילי
ואני צואה לך נסחתי,
על אגרת קטנה, שינה שינדל שלי.
וכרוור כי עקר שכחתי.

העקר ... לך רציתי תודה להגיד,
שתיית לי בת-זוג, סבלנית ומכפרת.
שינה שינדל, שחקנו קומדיה נצחית,
אך גמרנו אחרת, אחרת.

...
- - שינה שינדל שלי, דרך ליל וסופה
בראשי ההרוג את נוגעת.
שינה שינדל שלי, זוגתי היפה
במרומים הלכנה נוגהת.
כ"ד באדר תש"ה

נתן אלטרמן, על אם הדרך

Nathan Alterman, On the High Road

On the high road, stood a tree
It stood bent in penitence
Sleep my son the night has fallen.
It's a stormy night upon the waters

Hush, son. The ship is tilting
Under the force of the wind.
On the high road stood a tree
With no flower or fruit.

To this tree, once upon a time, my son
Your mother's father reached.
And a shadow of evening nested on the tree
And not a branch moved.

Your mother's father leaned his head on the tree
His face to Jerusalem.
And he wept as he prayed *mincha*
Alone with God.

To this tree, your father, my son,
Was bound with a rope.
And he was beaten with iron and a whip, my son
And, hot, the vapor drifted away.

And when the whip, sharper than a sword,
Turned red as fire,
Your father fell dead to the ground,
At evening time, the time for *mincha*.

He fell slowly from his altar
His face to Jerusalem.
Hush, my boy, the boat is tilting
Bent and kissing the waters.

על אם הדרך עץ עמד.
עמד נופל אפיים.
נומה, בן. הלילה רד.
ליל סער על המים.

הס, ילד. הספינה על צד
נוטה מזעף רוח.
על אם הדרך עץ עמד,
אין ציץ ואין תפוח.

אל זה העץ אי פעם, בן,
אבי אמך הגיע.
וצל ערבית בעץ קינן
ובד הוא לא הניע.

כבש בו ראש אבי אמך,
פניו לירושלים.
נשא בבכי תפלת מנחה,
עם אלהיו בשנים.

אל זה העץ אביו, בן,
נקשר, עקוד בקבל.
ברזל ושוט הכוהו, בן,
וחם תמר ההקבל.

וכשהיה כאש אדם
השוט החד מחרב,
צנח אביו ארצה דם,
לעת מנחה, עם ערב.

צנח ממזבחו לאט,
פניו לירושלים.
הס, ילד. הספינה על צד
כוּרְעָה, נושקת מים.

The boat, almost capsized,
Rises with its last nail!
For on the high road, a tree was felled
And from it was made a mast...

Hush, my boy. The gate of glory
Will open for this mast.
For now it is both an *amud*
And an altar.

On the high road, a tree stood
And it will not bend in penitence.
Hush my boy, the boat is titling
It is pushing forward, splitting the sea.

כּוֹרַעַת הַסְּפִינָה עַל צֵד,
עוֹלָה שְׁלוּפֶת צֶפְרָן!
עַל אִם הַדֶּרֶךְ עֵץ נִכְרַת,
נִכְרַת וַיְהִי לְתֵרֵן...

הֵס, יְלֵד. שַׁעַר הַתְּהִלָּה
לְתֵרֵן יִפְתָּח.
הוּא גַם הַיּוֹם עֲמוּד תְּפִלָּה,
הוּא גַם הַיּוֹם מִזְבֵּחַ.

עַל אִם הַדֶּרֶךְ עֵץ עֲמֵד
וְלֹא יִפֹּל אֲפִים.
הֵס, יְלֵד. הַסְּפִינָה עַל צֵד
חֹתְרָה, בּוֹקַעַת מַיִם.

The Silver Platter

And the land will grow still
Crimson skies dimming, misting
Slowly paling again
Over smoking frontiers

As the nation stands up
Torn at heart but existing
To receive its first wonder
In two thousand years

As the moment draws near
It will rise, darkness facing
Stand straight in the moonlight
In terror and joy

... When across from it step out
Toward it slowly pacing
In plain sight of all
A young girl and a boy

Dressed in battle gear, dirty
Shoes heavy with grime
On the path they will climb up
While their lips remain sealed

To change garb, to wipe brow
They have not yet found time
Still bone weary from days
And from nights in the field

Full of endless fatigue
And all drained of emotion
Yet the dew of their youth
Is still seen on their head

Thus like statues they stand
Stiff and still with no motion
And no sign that will show
If they live or are dead

Then a nation in tears
And amazed at this matter
Will ask: who are you?
And the two will then say

With soft voice: We—
Are the silver platter
On which the Jews' state
Was presented today

Then they fall back in darkness
As the dazed nation looks
And the rest can be found
In the history books.

מגש הכסף

נתן אלתרמן

"אין מדינה נתנת לעם על מגש של כסף"

חיים ויצמן

עיפים עד בלי קץ, מזירים ממרגזע,

ונוטפים טללי נעורים עבריים – –

דם השנים יגשו,

ועמדו לבלי-נוע.

ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האמה, שטופת דמע-וקסם.

ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים,

יענו לה: אנחנו מגש הכסף

שעליו לך נתנה מדינת-היהודים.

כה יאמרו, ונפלו לרגלה עוטפי-צל.

והשאר יספר בתולדות ישראל.

...והארץ תשקט. עין שמים אודמת

תעמעם לאטה

על גבולות עשנים.

ואמה תעמד – קרועת לב אך נושמת... –

לקבל את הנס

האחד אין שני...

היא לטקס תכון. היא תקום למול סהר

ועמדה, טרם-יום, עוטה חג ואימה.

– – אז מנגד יצאו

נערה ונער

ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה.

לובשי חל וחרור, וכבדי נעלים,

בנתיב יעלו הם

הלוח והחרש.

לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים

את עקבות יום-הפך וליל קו-האש.